

TÜRK CEZA KANUNUNDA YAĞMA SUÇU

SPOIL THE CRIME IN TURKISH PENAL CODE

Yasemin MARAŞLI DİNÇ** , Muhammet Emin RUHİ***

ÖZET: Bu çalışmanın konusunu 5237 sayılı TCK'da düzenlenmiş bulunan yağma suçu oluşturmaktadır. Çalışmada öncelikle genel olarak yağma suçu kavramına yer verdikten sonra suçun unsurları üzerinde durulmakta, ayrıca suçun kanunda belirtilen nitelikli halleri açıklandıktan sonra suçun özel görünüş şekilleri ele alınmaktadır.

Bu suç, hem 5237 sayılı yeni TCK'da hem de 765 sayılı eski TCK'da düzenlenmiş olup, aralarında bazı farklılıklar bulunmaktadır. Çalışmada bu farklılıklar üzerinde de durulmaktadır.

Yağma suçu aslında birleşik bir suçtur; kendi içerisinde birden fazla ayrı suçu barındırmasına karşın, fail bunların her birinden ayrı ayrı cezalandırılmamakta, sadece yağma suçunda öngörülen ve yaptığı eyleme karşılık gelen ceza ile cezalandırılmaktadır. Bu da birleşik suç olmasının bir sonucudur. Bu konu içtima başlığı altında incelenmektedir.

Çalışmada ayrıca, yağma suçunun daha iyi bir şekilde anlaşılması bakımından, benzer bazı suçlarla karşılaştırılması yapıldıktan sonra yağma suçunun kovuşturması konusu ele alınmaktadır.

Anahtar sözcükler: Türk ceza kanunu, yağma suçu

ABSTRACT: The subject of this study is the crime of plunder which is regulated by the Turkish Penal Code No. 5237. In the study, first of all, we will give general information about the plunder crime and then we will examine the elements of the crime. Also, the issue of special appearance forms and the factual qualifications of the crime will be analyzed.

This crime is regulated in both the new Turkish Penal Code No. 5237 and the previous Turkish Penal Code No. 765 and there are some differences between them. In the study, these differences, will be examined.

In fact, the crime of plunder is a kind of joint offence. Despite, there are multiple offenses in itself which are independent from each other, the perpetrator is not punished separately from each. The result of being as joint offence, the perpetrator is held responsible for just the sanction of plunder crime. This issue will be discussed under the title of joinder of offences.

Also, in the study, in order to better understand the crime of plunder, after comparison with other similar crimes, the issue of prosecution of the plunder crime will be examined.

Keywords: Turkish criminal law, looting of

1. GİRİŞ

İnsanların toplu yaşamaya başlamasıyla birlikte kişilerin huzur ve sükûnunun sağlanması ve güvenilir bir ortamın oluşturulması ihtiyacı ceza hukukunun doğmasına zemin hazırlamıştır. Önceden belirlenmiş kurallara uymayan, başka insanlara ya da çevresine zarar verici eylemlerde bulunanlar devlet eliyle, önceden belirlenmiş kurallar çerçevesinde ve yine önceden belirlenmiş sınırlar dâhilinde cezalandırılmaktadırlar. Elbette bu ceza kurallarının belirli sınırlarının olması yanında, özellikle de hukuka uygun olması da büyük bir önem taşımaktadır. Hukuka uygun olmayan suçların ve cezaların istenildiği zaman konulup uygulanması keyfiliği ve zorbalığı doğuracaktır. Bu, kişilerde kin ve düşmanlığa sebebiyet vererek toplumda kaos ortamı doğuracaktır.

** Arş. Gör., Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Araştırma Görevlisi.

*** Doç. Dr., Erzincan Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Genel Kamu Hukuku ABD.

Kişilerin cezalandırılmasını gerektiren bu hallerden biri de çalışmamızın konusunu oluşturan yağma suçudur. Bu suç, hem 5237 sayılı yeni TCK'da hem de 765 sayılı eski TCK'da düzenlenmiş olup, aralarında bazı farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılıkların neler olduğuna aşağıda yeri geldikçe değinileceğinden burada sadece farklılıklar olduğunu belirtmekle yetiniyoruz.

Yağma suçu esasında birleşik bir suçtur. Kendi içerisinde birden fazla ayrı suç barındırmasına karşın, fail bunların her birinden ayrı ayrı cezalandırılmamakta, sadece yağma suçunda öngörülen ve yaptığı eyleme karşılık gelen ceza ile cezalandırılmaktadır. Bu da birleşik suç olmasının bir sonucudur. Bu konu da yine aşağıda içtima başlığı altında daha ayrıntılı bir şekilde anlatılacaktır.

Yağmanın benzer bazı suçlarla karşılaştırılması da yağma suçunun daha iyi bir şekilde anlaşılması bakımından bir gerekliliktir. Örneğin; hırsızlık ve dolandırıcılık suçuna da çok benzemesine rağmen aynı zamanda hareket ve sonuçları bakımından pek çok farklı yönleri de bulunmaktadır. Bunların da açıklanması ve karşılaştırmasının çalışmamız bakımından daha yararlı olduğu kanaatindeyiz.

TCK m. 148/1 'de düzenlenen yağma suçunun özel bir şekli olarak bir de TCK m. 148/2'de senedin yağması düzenlenmiştir. Bu özel hal de suçun hareket ögesi bakımından normal yağma suçuna çok benzemesine rağmen amaç bakımından ayrı bir özellik taşımaktadır. Verilecek ceza bakımından ise normal yağma suçundan hiçbir farkı bulunmamaktadır. m. 148/2 aynı cezaların verileceğine hükmederek m. 148/1'e gönderme yapmıştır.

Aşağıda öncelikle genel olarak yağma suçu kavramına yer verdikten sonra suçun unsurları anlatılacak, sonrasında bu suçun kanunda belirtilen nitelikli halleri açıklandıktan sonra suçun özel türleri anlatılacaktır. Daha sonra benzer diğer suçlarla karşılaştırılması yapılan yağma suçunun kovuşturması anlatılarak çalışma tamamlanacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

YAĞMA SUÇU

I. GENEL OLARAK

Yağma ile ilgili hükümler 5237 sayılı TCK'nın ikinci kısım, onuncu bölümünde "*malvarlığına karşı suçlar*" başlığı altında, 148. madde ile 150. madde arasında düzenlenmiştir. TCK m. 148/1'e göre; "*Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden ya da malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından bahisle tehdit ederek veya cebir kullanarak, bir malı teslim veya malın alınmasına karşı koymamaya mecbur kılan kişi, altı yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.*"

765 sayılı eski TCK m. 495 düzenlemesinde yağma suçunun konusu olarak açıkça "*menkul mal*" denilmesine karşılık, yeni TCK m. 148 sadece "*mal*"dan bahsetmektedir. Kanun'da suçun konusunun taşınır bir mal olması hususunda bir açıklık bulunmamasına rağmen madde gerekçesinde bunun taşınır bir mal olduğu yer almıştır. Öğretide de ağırlıklı olarak suçun maddi konusunun taşınır bir mal olabileceği savunulmaktadır.¹

II. KORUNAN HUKUKİ YARAR

¹ Durmuş Tezcan, Ruhan Erdem, R. Murat Önok, *Teorik Ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2015, s. 658; Osman Yaşar, Hasan Tahsin Gökcan, Mustafa Artuç, *Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu*, 4. Cilt, Adalet Yayınevi, Ankara 2014, s. 4761; Mahmut Koca, "5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Yağma Suçu", *Legal Hukuk Dergisi*, 2005, s. 2801; Hasan Gerçekler, *Yorumlu&Uygulamalı Türk Ceza Kanunu*, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2014, s. 2924.

Çalışmanın giriş kısmında da belirttiğimiz üzere yağma suçu bileşik bir suçtur. TCK m. 42’de bileşik suçun tanımı şu şekilde yapılmıştır: “*Biri diğerinin unsurunu veya ağırlaştırıcı nedenini oluşturması dolayısıyla tek fiil sayılan suça bileşik suç denir.*” Yağma suçu da unsurları yönünden içerisinde hırsızlık, cebir ve tehdit suçlarını beraber barındırmaktadır.² Öyleyse bu üç suçun bir araya gelmesinden oluşan yağma suçu da bileşik bir suç olacaktır.

Peki, bileşik bir suç olan yağma suçunda korunan hukuki yararı nasıl belirleyeceğiz? Aslında bu suçta, içinde barındırdığı her bir suçtan dolayı farklı farklı hukuksal yararı korunmaktadır. Örneğin; kişi hürriyetini, zilyetliği ve hem de mülkiyet hakkını korumaktadır.³

Zilyetliği koruması dolayısıyla kişinin suçun konusu olan mala mülkiyet hakkı ile sahip olması şart değildir, fiili hâkimiyeti altında bulundurması, yani o mala zilyet olması hakkının korunması bakımından yeterlidir.⁴

Ancak bunlardan hangisine üstünlük verileceği şeklinde bir tartışma olacak olursa da malvarlığına karşı suçlar altında düzenlenmiş olması sebebiyle malvarlığı yani mülkiyet hakkını koruduğunu söyleyebiliriz.

III. YAĞMA SUÇUNUN UNSURLARI

A. Suçun Maddi Unsuru

1. Fail

TCK bazı suçlarda özel faillik sıfatını taşıyan kişilerin o suçun faili olabileceğine hükmetmiştir. Örneğin zimmet suçu bu şekildedir. Kanun koyucu, kişinin zimmet suçunun faili olabilmesi için kamu görevlisi olmasını şart koşturmuştur. Yağma suçunda ise faillik açısından herhangi bir özellik aranmadığına göre herkes bu suçun faili olabilecektir.

TCK m. 167’de düzenlenmiş bulunan şahsi cezasızlık sebepleri veya cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebepler de yağma suçunda uygulama alanı bulamayacaktır. Nitekim maddenin ilk cümlesi “*Yağma ve nitelikli yağma hariç...*” ifadeleriyle başlamaktadır.

Suç özel faillik gerektirmemekle beraber failin kamu görevlisi olması durumuna da dikkat etmek gerekmektedir. TCK m. 250’de düzenlenmiş bulunan icbar suretiyle irtikap suçu için aranan diğer şartların da gerçekleşmesi halinde failin, yağma suçundan değil irtikap suçundan sorumluluğu söz konusu olacaktır.⁵

2. Mağdur

Suçun mağduru yönünden de herhangi bir özellik aranmamıştır. Herkes bu suçun mağduru olabilir.

Yağma suçunun mağduru, “*bir malı teslimine veya malın alınmasına karşı koymamaya mecbur kılınan*” kişidir.⁶ Bu kişinin ise malın zilyedi yahut maliki olması arasında herhangi bir

² Tezcan, Erdem, Önok, a.g.e., s. 658; Koca, Üzülmöz, a.g.e., s. 578; Koca, a.g.m., s. 2801.

³ Tezcan, Erdem, Önok, a.g.e., s. 658; Koca, Üzülmöz, a.g.e., s. 578; Koca, a.g.m., s. 2801; Veli Özer Özbek, Mehmet Nihat Kanbur, Koray Doğan, Pınar Bacaksız, İlker Tepe, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Seçkin Yayınevi, Ankara 2014, s. 589.

⁴ Emrullah Eryılmaz, *Yağma Suçu*, Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2016, s.20.

⁵ Müslüm Kuzudışlı, *Yağma Suçu*, Çankaya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eylül 2012, s. 24.

⁶ Nur Centel, Hamide Zafer, Özlem Çakmut, *Kişilere Karşı İşlenen Suçlar*, Beta Yayınları, İstanbul, 2011, s. 348; Koca, Üzülmöz, a.g.e., s. 581.

fark olmayacaktır. Hatta suçun mağdurunun malının zilyedi ya da maliki olması da gerekmeyip, suç yerinde bulunan herhangi bir kişinin de suçun mağduru olabileceği ifade edilmektedir.⁷

3. Suçun Konusu

Suçun konusu olarak madde metninde sadece “mal” denilmekle yetinilmiş, taşınır mı taşınmaz mı olacağı hususunda bir açıklık getirilmemiştir. Bu ise öğretide tartışmalara sebep olmuştur. Madde gerekçesinde şöyle denilmiştir: “Hırsızlık suçunda olduğu gibi, yağma suçunda da, taşınır malın alınmasıyla ilgili olarak zilyedinin rızasının bulunmaması gerekir.” Madde gerekçesine bakılacak olursa suçun konusu hırsızlık suçunda olduğu gibi yalnızca taşınır mallar olabilecektir. Ancak daha önce de belirttiğimiz üzere kanımızca kanun koyucu burada bilinçli davranarak genel olarak “mal” kelimesini kullanmış ve böylece taşınmaz malların da yağma suçunun konusu olabileceğine olanak tanımıştır. Öğretide de bir kısım yazar taşınmaz malların da yağma suçunun konusunu oluşturabileceğini savunurken diğer bir görüş ETCK döneminde olduğu gibi yalnızca taşınır malların suçun konusu olabileceğini savunmuştur. Bu konudaki tartışmalara yukarıda değindiğimiz için burada bunları belirtmekle yetiniyoruz.

4. Hareket

Yağma suçu seçimlik hareketli bir suçtur. Kanun bu suçun oluşması için iki hareketten en az birinin yapılmış olmasını öngörmüştür: Bu hareketler cebir veya tehdittir. Bunun yanında failin taşınır bir malı almış olması gerekir. Fail bu suçu ancak bu iki hareketten birini gerçekleştirerek işleyebilir. Örneğin hile ile bir kişinin malının alınması durumunda diğer bütün şartlar gerçekleşmiş olsa bile yağma suçu oluşmayacaktır. Bunun yerine şartları mevcutsa fail, dolandırıcılık suçundan sorumlu tutulacaktır. Biz bu seçimlik hareketleri aşağıda ayrı başlıklar altında anlatmayı tercih ettik:

a. Cebir

Kelime anlamı olarak Arapça kökenli olan “cebr”den türeyen cebir, zor, zorlayıcı anlamlarına gelmektedir.⁸ Öğretide ise cebir; var olan direnişi kırmak ya da olması muhtemel direnişi engellemek amacıyla kişiye yöneltilmiş her türlü zorlayıcı etkili davranış olarak ifade edilmektedir.⁹

Aslında TCK m. 108, hürriyete karşı suçlar başlığı altında cebri ayrı bir suç olarak şu şekilde düzenlemiştir: “Bir şeyi yapması veya yapmaması ya da kendisinin yapmasına müsaade etmesi için bir kişiye karşı cebir kullanılması halinde, kasten yaralama suçundan verilecek ceza üçte birinden yarısına kadar artırılarak hükmolunur.”

Yukarıda da ifade ettiğimiz üzere bileşik bir suç olan yağma suçu içerisinde cebir suçunu da barındırmaktadır. İşte yağma suçunun oluşabilmesi ilk ihtimalde fail, mağdura karşı cebir suçunu işleyerek mağdurun bir malı teslimine veya malın alınmasına karşı koymamaya mecbur kılmaktadır. Yani burada failin hareketi, cebir suçu olmaktadır.

Kullanılan cebir veya şiddetin vücutla temas halinde olmasının şart olup olmadığı konusunda öğretide görüş birliği bulunmamaktadır. Bir görüşe göre vücut ile temas şart olmayıp, örneğin korkutmak amaçlı köpekle beklemek de yeterlidir.¹⁰ Aksi yöndeki görüş ise mağdur üzerindeki her türlü zorlayıcı etkiyi yağma suçunda cebir olarak kabul etmemekte, cebirin en azından kasten yaralama şeklinde olması gerektiğini savunmaktadır.¹¹

⁷ Koca, Üzülmüş, a.g.e., s. 581; Hakan Cerrahoğlu, *Türk Ceza Hukuku'nda Yağma Suçu*, Çankaya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eylül 2013, s. 18.

⁸ www.tdk.gov.tr

⁹ Tezcan, Erdem, Önok, a.g.e., s.661; Yaşar, Gökcan, Artuç, a.g.e., s. 4763.

¹⁰ Tezcan, Erdem, Önok, a.g.e., s. 661; Özbek, Kanbur, Doğan, Bacaksız, Tepe, a.g.e., s. 591.

¹¹ Yaşar, Gökcan, Artuç, a.g.e., s. 4763; Koca, Üzülmüş, a.g.e., s. 587, Koca, a.g.m., s. 2806.

TCK m. 148/3 tüm bunların dışında bir de cebir karinesi getirmiştir. Buna göre; “Mağdurun, herhangi bir vasıta ile kendisini bilmeyecek ve savunamayacak hale getirilmesi de, yağma suçunda cebir sayılır.” Öyleyse esasında kullanılan bir cebir olmamasına rağmen, örneğin failin mağduru bayılarak malını alması halinde cebir kullanılmamış olmasına rağmen kanun hükmü gereğince cebir var sayılarak fail buna göre cezalandırılacaktır.

b. Tehdit

Yine cebir gibi Arapça kökenli olan tehdit sözcüğü kelime anlamı itibariyle gözdağı anlamına gelmektedir.¹² TCK m. 148/1 hükmü yağma suçuna vücut veren tehdidi şöyle ifade etmiştir: “...kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden ya da malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından bahisle tehdit ederek...”

TCK m. 106/1’de tanımlanan tehdit suçunun oluşması için de kanun koyucu benzer şekilde şu ifadelerle yer vermiştir: “Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit eden kişi...” Görüldüğü üzere yağma suçunun hareket unsuru tehdit olduğu durumlarda yağma suçu kendi içerisinde tehdit suçunu da barındıracaktır.

Cebirde mağdura karşı kullanılmış maddi bir güç varken, tehditte bu güç manevi güç olmaktadır. Öte yandan tehdidin kişinin “hayat, vücut veya cinsel dokunulmazlığı”na yönelik olması şarttır. Zira kanun bunları sınırlandırmış, sayma yoluyla tehdidin nelere yönelik olabileceğini düzenlemiştir. Öyleyse TCK m. 148/1 gereğince sadece şunlara yönelik manevi zorlamalar tehdit olarak sayılabilecektir: Yaşama hakkı, vücut dokunulmazlığı, cinsel dokunulmazlık ve malvarlığı hakkı.¹³

Kullanılan tehdidin mağdur üzerinde korkutucu etki yaratması şarttır. Mağdur, failin tehdidini gerçekleştirmeyeceğine inanıyor ve yine de isteklerini yerine getiriyorsa yağma suçu oluşmayacaktır. Yani, asıl önemli olan mağdurun bunu öyle anlamış olmasıdır.¹⁴

Kanun maddesinde geçen yakını ifadesinden ise akrabalık bağı şeklinde bir yakınlık anlaşılması gerekmektedir.¹⁵ Akriba olmasa da o kişinin zarar görmesinden etkilenilecekse yakını unsurunun gerçekleştiği kabul edilmelidir. Örneğin arkadaşının zarar görmesinden üzüntü duyacak, manevi olarak etkilenecekse bu durumda da yakını olma şartı gerçekleşecektir.

Kişinin kendisine yakın hissettiği herkes yakını olarak değerlendirilebilmekte, ayrıca akriba olması aranmamaktadır.

5. Netice

TCK m. 148/1 hükmü “...bir malı teslim veya malın alınmasına karşı koymamaya mecbur kılan kişi...” demekle suçun tamamlanması için mağdurun malın tesliminin ya da alınmasına karşı konulmamasının sağlanmasıyla tamamlandığını açıkça düzenlemiş bulunmaktadır.¹⁶ Ayrıca suçun tamamlanması bakımından failin malı kendi egemenlik alanına sokması zorunlu değildir.¹⁷

B. Suçun Manevi Unsuru

¹² www.tdk.gov.tr

¹³ Gürsel Yalvaç, Sedat Bakıcı, 5237 Sayılı Yasa Kapsamında Ceza Hukuku Özel Hükümleri, 2. Cilt, Adalet Yayınevi, Ankara 2008, s. 259.

¹⁴ Tezcan, Erdem, Önok, a.g.e., s. 664.

¹⁵ Centel, Zafer, Çakmut, a.g.e., s. 351.

¹⁶ Erdener Yurtcan, Yargıtay Kararları Işığında Malvarlığına Karşı Suçlar, Adalet Yayınevi, Ankara, 2015, s.135; Centel, Zafer, Çakmut, a.g.e., s. 283.

¹⁷ Centel, Zafer, Çakmut, a.g.e., s. 354.

Yağma suçu ancak kasten işlenebilen bir suçtur, taksirle işlenebilmesi mümkün değildir. Hırsızlık suçunda aranan yarar sağlama amacının burada da bulunması gerekmektedir.¹⁸

Yağma suçunun oluşması için özel kast aranıp aranmayacağı hususunda öğretide görüş ayrılığı bulunmaktadır. Bir kısım yazar, özel kastın da bulunması gerektiğini, failde yararlanma amacı dışında örneğin zarar verme amacı varsa yağma suçunun oluşmayacağını, mala zarar verme suçunun oluşacağını savunmaktadır.¹⁹ Diğer görüş ise, hırsızlık suçunda olduğu gibi yararlanma maksadından ayrıca bahsedilmediği için böyle bir amacın aranmasının gerekmediğini savunmakta, özel kast aramamaktadır.²⁰

Son olarak suçun olası kastla işlenip işlenmeyeceği hususunda ise öğretide bazı yazarlarca olası kastla da işlenebileceği ancak böyle bir durumda TCK m. 21/2 gereğince verilecek cezada indirim yapılması gerektiği savunulmaktadır.²¹

C. Hukuka Aykırılık Unsuru

*Hukuka aykırılık; fail tarafından işlenen ve kanundaki tanıma uyan fiile hukuk düzeni tarafından da herhangi bir cezası verilmemesi, ceza hukuku ile çelişki ve çatışma halinde bulunan bu fiil ile hukuk düzeni arasında bir ahenksizlik bulunmasıdır.*²² Türk ceza hukuku sistemimizde de hukuka uygunluk sebepleri yalnızca kanunda belirtilen hallerle sınırlıdır. Bu hukuka uygunluk sebeplerinin neler olduğu ise TCK genel hükümler kısmında m. 24, 25 ve 26'da belirtilmiştir. Bu maddelerden yola çıkarak hukukumuzda şu hallerin, koşullar uygun olduğunda, hukuka uygunluk sebebi sayılacağı söylenebilir: Kanun hükmünü icra, meşru savunma, hakkın kullanılması ve ilgilinin rızası.

Yağma suçu için sayılan bu hukuka uygunluk hallerinden yalnızca meşru savunmayı kabul edebiliriz. Örneğin; kendisine öldürmek maksadıyla bıçakla saldıran bir kişinin elinden bıçağı cebir kullanarak alan kimse yağma suçundan cezalandırılmayacaktır.

Diğer yandan hakkın kullanılması için TCK m. 150/1'de bir düzenleme bulunmaktadır: *“Kişinin bir hukuki ilişkiye dayanan alacağını tahsil amacıyla tehdit veya cebir kullanması halinde, ancak tehdit veya kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.”* Buna göre örneğin; kendisine borcu olan ancak bu borcu zamanında ödemeyen kimsenin bankadan bir miktar para çektiğini görüp bu parayı borcuna karşılık olmak üzere tehdit veya cebirle alan alacaklı her ne kadar yağma suçundan sorumlu olmasa da mevcut duruma göre tehdit ya da kasten yaralama suçlarında sorumlu olacaktır. Yani kanun koyucu hakkın kullanılması bir hukuka uygunluk nedeni olarak öngörmüştür.

IV. SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ BİÇİMLERİ

A. Teşebbüs

Teşebbüsün düzenlendiği TCK m. 35/1'e göre; *“Kişi, işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlanamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur.”*

Yağma suçu, failin suç konusu malı bulunduğu yerden almasıyla tamamlanmaktadır.²³ Yani bu suç sırf hareket suçudur. Bu nedenle esasında bu suçta teşebbüs mümkün değildir. Ancak fail suçu gerçekleştirmeye elverişli hareketlerle yani tehdit ya da cebir kullanmasına rağmen

¹⁸ Doğan Soyaslan, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2014, s. 414; Tezcan, Erdem, Önok, a.g.e., s. 667. Aksi yöndeki görüş için bkz. Koca, Üzülmüş, a.g.e., s. 601.

¹⁹ Yaşar, Gökcan, Artuç, a.g.e., s. 4784.

²⁰ Veli Özer Özbek, *Yeni Türk Ceza Kanununun Anlamı*, 2. Cilt, Seçkin Yayınevi, Ankara 2008, s. 1071.

²¹ Mustafa Albayrak, *Türk Ceza Kanunu-Öz Kitap*, Adalet Yayınevi, Ankara 2012, s. 548.

²² Gökhan Taneri, *Yağma Dolandırıcılık Güveni Kötiye Kullanma*, Bilge Yayınevi, Ankara 2013, s. 37 (Aktaran: Eryılmaz, s. 44).

²³ Kuzudişli, s. 117.

yağma konusu suç unsurunu ele geçirememişse yağma suçu tamamlanamayarak teşebbüs aşamasında kalacaktır.²⁴ Örneğin fail boğazına bıçak dayadığı mağdurun cebindeki cüzdanı zorla almaya çalışırken oradan geçmekte olan vatandaşların durumu fark edip müdahale etmesi sonucunda cüzdanı alamıyorsa burada yağma suçuna teşebbüs söz konusu olacaktır. Yargıtay'ın bir kararında da mağdurun, araçları durdurarak para ve sigara isteyen vermeyenlere küfür eden sanıktan kaçmaya çalışması üzerine sanığın elindeki çakı bıçağıyla “*bana para ver*” demesi üzerine mağdurun kaçtığı somut olayda silahla yağmaya teşebbüs suçunun oluştuğunu ifade etmiştir.²⁵

B. Gönüllü Vazgeçme

TCK m. 36'ya göre; “*Fail, suçun icra hareketlerinden gönüllü vazgeçer veya kendi çabalarıyla suçun tamamlanmasını veya neticenin gerçekleşmesini önlerse, teşebbüsten dolayı cezalandırılmaz; fakat tamam olan kısım esasen bir suç oluşturduğu takdirde, sadece o suça ait ceza ile cezalandırılır.*”

Yağma suçunda da koşulları gerçekleştiğinde gönüllü vazgeçmeye ilişkin hükümler uygulanacaktır. Örneğin; elinde tuttuğu silahla yaşlı olan mağdura yönelik arabasının anahtarlarını vermediği takdirde silahını ateşleyeceğini söyledikten sonra mağdurun korkup anahtarları vermeyi kabul ettiği sırada kendi yaşlı babası aklına gelen failin kendi isteğiyle suç işlemekten vazgeçmesi halinde gönüllü vazgeçme hükümleri uygulanabilecektir. Ancak failin gönüllü vazgeçme anına kadar yaptığı konusu suç teşkil eden hareketler cezalandırılabilir.²⁶ Örneğimizde fail yağma suçundan gönüllü vazgeçmiş olsa bile tehdit suçundan cezalandırılacaktır.

C. İçtima

Çalışmamızın en başında da belirttiğimiz üzere yağma suçu bileşik bir suçtur. İçerisinde hem hırsızlık hem de tehdit veya cebir suçunu barındırmaktadır. Bileşik suçun düzenlendiği TCK m. 42'ye göre; “*Biri diğerinin unsurunu veya ağırlaştırıcı nedenini oluşturması dolayısıyla tek fiil sayılan suça bileşik suç denir. Bu tür suçlarda içtima hükümleri uygulanmaz.*” Bu hükme göre tek fiil sayılan bileşik suçlara içinde barındırdığı her bir suç için ayrıca ceza verilemeyecektir. Yağma suçunda da faile ayrı ayrı hem hırsızlık hem de tehdit veya cebir suçundan ceza verilemeyecek, ayrıca düzenlendiği TCK m. 148'e göre ceza verilecektir.

Yağma suçundan faile içinde barındırdığı diğer suçlardan ayrıca ceza verilemeyeceğine ilişkin kuralın istisnasını TCK m. 149/2 oluşturmaktadır.²⁷ Bu hükme göre; “*Yağma suçunun işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlanmış hallerinin gerçekleşmesi durumunda, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.*”

Yağma suçunda TCK m. 43/3 gereğince zincirleme suça ilişkin hükümler uygulanamayacaktır. Örneğin; bir otobüsü durdurup zorla tüm yolcuların parasını alan fail, yolcu sayısı kadar yağma suçundan sorumlu olacaktır.²⁸

D. İştirak

Yağma suçunda iştirak herhangi bir özellik göstermemektedir. İştirakin her türlü mümkünür. Fakat birden çok kişinin şerik olduğu durumlarda hepsinin amaçlarının aynı olması gerekmektedir. Eğer fikir birliği yoksa iştirak oluşmayacaktır. Örneğin; kişisel husumeti nedeniyle mağdura karşı bir kişi cebir uygularken failin o sırada yanında bulunan bir diğer

²⁴ Tezcan, Erdem, Önok, s. 673.

²⁵ Yargıtay 6. Ceza Dairesinin 01.11.2017 Tarih ve 2014/8117 Esas 2017/3977 Karar sayılı kararı.

²⁶ Özbek, Kanbur, Doğan, Bacaksız, Tepe, a.g.e., s. 615.

²⁷ Tezcan, Erdem, Önok, a.g.e., s. 674.

²⁸ Tezcan, Erdem, Önok, a.g.e., s. 674.

arkadaşı failin bilgisi dışında ve bu konuda hiçbir bilgisi olmamasına karşın mağdurun cüzdanını alırsa, iştirak hükümlerinin uygulanması mümkün olmayacaktır.

İKİNCİ BÖLÜM

YAĞMA SUÇUNUN NİTELİKLİ HALLERİ

I. Daha Ağır Cezayı Gerektiren Nitelikli Haller

A. Silahla İşlenmesi

Yağma suçunda daha ağır cezayı gerektiren nitelikli hallerin düzenlenmiş olduğu TCK m. 149'da ilk nitelikli hal olarak suçun silahla işlenmesi hali öngörülmüştür. Nitelikli halin uygulanması için silah kullanımının tehdit ya da cebir unsurlarından hangisi için olacağıyla ilgili bir ayırım yapılmayıp genel bir ifade kullanıldığından dolayı her ikisi için de geçerli olduğunu söylemek mümkündür.²⁹

Ayrıca kanun maddesinde suçun silahla işlenmesi arandığından failin yanında silah bulunması bu nitelikli halin uygulanması için tek başına yeterli olmayacaktır.³⁰ Silah kullanılmamakla beraber teşhir edilerek bunun korkutucu etkisinden yararlanılmışsa nitelikli hal uygulanabilecektir.³¹ Fakat failin iradesi dışında silahı gördüyse ve failin bundan haberi bile yoksa, silahla korkutucu etki yaratma iradesi olmadığından bu nitelikli hal uygulanamayacaktır. Failin silahın korkutucu etkisinden yararlanmak istemediği, istemi dışında silahının görüldüğü hallerde mağdurda oluşan algı ise önemli olmayacaktır. Önemli olan failde silahın korkutucu etkisinden yararlanma iradesinin olmasıdır.

Diğer yandan bu “*silah*” kelimesinden ne anlaşılması gerektiği hususunda belirtmek gerekir ki TCK m. 6/1f bu konuda nelerin silah sayılacağını ayrıntılı bir şekilde düzenlemiş bulunmaktadır. Burada sayılanlardan herhangi birinin tehdit veya cebirle birlikte kullanılıp yağma suçunun işlenmesi halinde nitelikli hal uygulanacaktır.

B. Kişinin Kendisini Tanınmayacak Bir Hale Koyması Suretiyle İşlenmesi

Kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle suç işlenmesinin cezayı artırıcı nitelikli hal olarak kabul edilmesinin sebebi olarak failin sonradan tespitinin ve mağdurun kendini savunma imkânının azaltılmış olmasıdır.³²

Bu nitelikli halin uygulanabilmesi için failin kendisini dış görünüş bakımından, teşhisini olanaksız kılacak biçimde değiştirmiş olması gerekmektedir.³³ Nesnel olarak dış görünüşünü tanınmayacak şekilde değiştiren failin bu değişikliğe rağmen tanınmış olması ise nitelikli halin uygulanmasına engel oluşturmayacaktır.

Öğretide suçun iştirak halinde işlenmesi durumunda şeriklerden biri kendisini tanınmayacak hale sokuyorsa ve bunu bilen diğer şerikler bakımından da nitelikli halin gerçekleştiği görüşü mevcuttur.³⁴

C. Suçun Birden Fazla Kişi Tarafından Birlikte İşlenmesi

Suçun birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesinin cezayı artırıcı nitelikli hal sayılmasındaki ana düşünce, daha fazla kişinin mağdur üzerinde daha fazla korkutucu etki uyandırmasıdır.³⁵

²⁹ Tezcan, Erdem, Önok, a.g.e., s. 668.

³⁰ Tezcan, Erdem, Önok, a.g.e., s. 668.

³¹ Zeki Hafizoğulları, Muharrem Özen, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Kişilere Karşı Suçlar*, U.S.A. Yayıncılık, Ankara 2015, s. 365.

³² Özbek, Kanbur, Doğan, Bacaksız, Tepe, a.g.e., s. 595; Tezcan, Erdem, Önok, a.g.e., s.668; Koca, a.g.m., s. 2814.

³³ Tezcan, Erdem, Önok, a.g.e., s. 668.

³⁴ Tezcan, Erdem, Önok, a.g.e., s. 668.

Bu nitelikli halin uygulanması için failerin birlikte fail olarak hareket etmeleri gerektiğinden azmettirme ve yardım etme durumlarında bu nitelikli hal uygulanamayacaktır.³⁶

D. Yol Kesmek Suretiyle ya da Konutta, İşyerinde veya Bunların Eklentilerinde İşlenmesi

Esasında suçun yol kesmek suretiyle işlenmesi ile konutta, işyerinde ve bunların eklentilerinde işlenmesi halleri birbirlerinden oldukça farklı durumlardır. Ancak Kanun maddesinde aynı fıkırdaki sayıldığından biz de aynı başlık altında açıklamayı tercih ediyoruz.

Yol kesme nitelikli halinin uygulanabilmesi için failin yol üzerinde mağduru özellikle bekleyerek suçu işlemesi gerekmektedir. Aksi durumda tesadüfen yolda işlenen yağma suçlarında bu nitelikli hal uygulanamayacaktır.³⁷

Suçun konutta, işyerinde veya bunların eklentilerinde işlenmesi durumunda suçun nitelikli hali yanında ayrıca konut dokunulmazlığı suçunu da meydana getirecektir. Fakat bileşik suç hükümleri gereğince faile ayrıca konut dokunulmazlığını ihlalden ceza verilmeyecek, sadece nitelikli yağmadan ceza verilecektir.

Yeri gelmişken şunu da belirtmek isteriz ki, 5237 sayılı TCK'nın ilk halinde konut ve işyeri eklentileri nitelikli hal olarak sayılmamıştı. Bu durum ise öğretide tartışmalara yol açmakta, bir kısım eklentilerin de dâhil edilmesi gerektiğini savunurken diğer kısım sayılmayacağını savunmaktaydı. 18.06.2014 tarihinde kabul edilen 6545 sayılı Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 64. maddesi ile yapılan değişiklik sonucunda "eklenti" kavramı da madde metnine dâhil edilerek tüm bu tartışmalara son verilmiştir.

E. Beden veya Ruh Bakımından Kendisini Savunamayacak Durumda Bulunan Kişiye Karşı İşlenmesi

Bu nitelikli halin uygulanması bakımından mağduru failin bu hale getirmemiş olması gerekmektedir. Aksi halde fail mağduru kendini savunamayacak bir duruma getirirse cebir kullanıldığından hareketle basit yağmaya ilişkin hükümlerin uygulanması gerekecektir.³⁸

Hangi hallerde mağdurun beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunduğu kabulü gerekeceğinin ise somut olaya göre belirlenmesi gerekecektir. Örneğin; baygın olan yahut yaşı küçük olan birine karşı bu suçun işlenmesi halinde nitelikli hal uygulanabilecektir.

Kanun koyucu bu nitelikli halde ayrıca "çocuk" kelimesini kullanmadığından dolayı 18 yaşından küçük çocuklarda nitelikli halin uygulanıp uygulanmayacağı konusunda somut olaya göre ayrıca bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

F. Var Olan veya Var Sayılan Suç Örgütlerinin Oluşturdukları Korkutucu Güçten Yararlanılarak İşlenmesi

Bu nitelikli halin oluşması bakımından suç örgütünün gerçekte var olup olmamasının bir önemi bulunmamaktadır, gerçekte mevcut olmayan bir suç örgütünün yarattığı korkutucu güçten faydalanılması yeterlidir.³⁹ Örneğin gerçekte hiç var olmayan bir suç örgütünü varmış gibi gösterip bu örgüt üzerinden mağduru korkutarak yağma suçunu işleyen faile bu nitelikli hal uygulanacaktır.

³⁵ Koca, a.g.m., s. 2815.

³⁶ Tezcan, Erdem, Önok, a.g.e., s. 669; Koca, Üzülmüş, a.g.e., s. 612; Koca, a.g.m., s. 2815.

³⁷ Koca, Üzülmüş, a.g.e., s. 613; Koca, a.g.m., s. 2815.

³⁸ Eryılmaz, s. 58.

³⁹ Koca, Üzülmüş, a.g.e., s. 613; Tezcan, Erdem, Önok, a.g.e., s. 670.

G. Suç Örgütüne Yarar Sağlamak Maksudıyla İşlenmesi

Burada gerçekte var olan bir suç örgütüne yarar sağlama maksatlı yağma suçunun işlenmesi hali mevcuttur. Failin bu örgüte üye olup olmamasının bir önemi bulunmamaktadır. Zira fıkrada böyle bir ayrıma yer verilmemiş sadece suç örgütüne yarar sağlamaktan bahsedilmiştir.

H. Gece Vakti İşlenmesi

Gece vakti deyiminde ne anlaşılması gerektiği TCK m. 6/1-e'de şu şekilde ifade edilmiştir: “güneşin batmasından bir saat sonra başlayan ve doğmasından bir saat evvele kadar devam eden zaman süresi”. Yağma suçunun bu zaman aralıklarında işlenmesi cezanın artırılmasını gerektirecektir. Yağma suçunun gece vakti işlenmiş sayılabilmesi için ise, tehdit veya cebir unsurundan yahut malın alınması unsurundan herhangi birinin gece vakti gerçekleşmiş olması yeterlidir.

II. Kasten Yaralama Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Hallerinin Gerçekleşmesi

TCK m. 149/2'ye göre; “Yağma suçunun işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerinin gerçekleşmesi durumunda, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.” Aslında bu konuya yukarıda hukuka aykırılık unsurunu anlatırken kısaca değinmiştik. Normalde bileşik bir suç olan yağma suçunun içinde unsur olarak buna diğer suçlardan dolayı ayrıca ceza verilmez. Fakat daha fazla cezayı gerektiren bir nitelikli hal olarak sayılan “kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerinin gerçekleşmesi” durumunda gerçek içtima hükümleri uygulanarak faile yağma suçundan ve kasten yaralama suçundan ceza verilecektir.

Bu halin cezayı artırabilmesi için kullanılan cebir sonucunda mağdurda TCK m. 87'de sayılan hallerden birinin veya birkaçının meydana gelmiş olması aranacaktır. Bu sonuçlardan biri meydana gelmemiş, sadece kasten yaralama fiilinin normal neticesi mevcutsa faile yalnızca yağma suçundan ceza verilebilecektir.

III. Daha Az Cezayı Gerektiren Nitelikli Hal

A. Suçun Bir Hukuki İlişkiye Dayanan Alacağın Tahsili Amacıyla İşlenmesi

Bu konuya da yukarıda hukuka aykırılık unsuru başlığı altında kısaca değinmiştik. Kanun, kendisine olan borcunu ödemeyen alacaklının alacağını almak için yağma suçunu işlemesi halini ayrı bir şekilde değerlendirmiştir. Buna göre alacağını almak için dahi olsa yağma suçu işleyen faili yine de cezalandırma yoluna gitmiş olsa da hukuki ilişkiden kaynaklanan bir alacağının bulunduğunu da göz önüne alarak sadece kullanılan tehdit ya da kasten yaralama eylemlerinden cezalandırılma yolunu seçmiştir.

Burada bir de şuna dikkat etmek gerekir ki; bu nitelikli halin uygulanabilmesi için fail ile mağdur arasında gerçekten hukuksal bir ilişkiden kaynaklanan borç ilişkisinin mevcut olması gerekmektedir. Bunun dışında örneğin kumar borcundan kaynaklı alacağını alamayan kişinin borçluya karşı yağma suçunu işlemesi halinde bu nitelikli halin uygulanması söz konusu olamayacaktır.

B. Malın Değerinin Azlığı

TCK m. 150/2'ye göre; “Yağma suçunun konusunu oluşturan malın değerinin azlığı nedeniyle, verilecek ceza üçte birden yarıya kadar indirilebilir.” Kanun'un ilk halinde “indirilebilir” değil “indirilir” denilmekteydi. İlk halinde hakime takdir yetkisi vermeyip malın değerinin az olması durumunda cezayı indirmeye mecbur bırakılıyordu. Fakat değışiklikten

sonra artık hakim durum ve koşulları da dikkate alarak malın değerinin az olması halinde cezada indirime gidilebilecektir.

Malın değerinin azlığının hangi kıstaslara göre belirleneceği hususunda ise bir açıklama yoktur. Bu nedenle somut olay ile durum ve koşulları dikkate alınarak malın değerinin azlığına karar verilebilecektir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YAĞMA SUÇUNDA ETKİN PİŞMANLIK HALİ, YAĞMA SUÇUNUN BENZER DİĞER SUÇLARLA KARŞILAŞTIRILMASI VE KOVUŞTURMA

I. ETKİN PİŞMANLIK HALİ

Etkin pişmanlığa ilişkin ortak bir hüküm niteliğinde olan TCK m. 150'nin ilk fıkrasına göre; *"Hırsızlık, mala zarar verme, güveni kötüye kullanma, dolandırıcılık, hileli iflâs, taksirli iflâs suçları tamamlandıktan sonra ve fakat bu nedenle hakkında kovuşturma başlamadan önce, failin, azmettirenin veya yardım edenin bizzat pişmanlık göstererek mağdurun uğradığı zararı aynen geri verme veya tazmin suretiyle tamamen gidermesi halinde, verilecek cezanın üçte ikisine kadar indirilir."* İlk fıkradaki düzenlemede yer alan etkin pişmanlık hali kovuşturma başlamadan önce gösterilen etkin pişmanlık hali içindir. Hükümün uygulanabilmesi için failin, azmettirenin ya da yardım edenin dışarıdan bir zorlama olmaksızın bizzat kendisinin pişmanlık göstererek mağdurun uğradığı zararı gidermesi gerekmektedir. Bu fıkroda, hem kovuşturma başlamadan önce pişmanlık gösterilmesinin, hem failin bizzat kendisinin pişmanlık duymasının ve hem de mağdurun zararını gidermesinin üç temel şart olarak yer aldığını söyleyebiliriz. Bu şartların varlığı altında fail yine de ceza alacaktır fakat cezasından indirime gidilecektir. Bu indirimin ne kadar olacağı ise yağma suçu için ayrı bir fıkroda düzenlendiğinden birinci fıkradaki oranlardan farklı olacaktır.

TCK m. 150/2 ise kovuşturma başladıktan sonra fakat henüz hüküm verilmeden önceden gösterilen pişmanlığın sonuçlarını düzenlemektedir. Bu hükme göre; *"Etkin pişmanlığın kovuşturma başladıktan sonra ve fakat hüküm verilmezden önce gösterilmesi halinde, verilecek cezanın yarısına kadar indirilir."* Kovuşturma başladıktan sonra yine dışarıdan bir etki olmaksızın pişmanlık gösteren fail birinci fıkroda olduğu gibi mağdurun zararlarını da gidermişse etkin pişmanlık hükümlerinden faydalanabilecektir. Ancak kovuşturma başladıktan sonra gösterilen pişmanlık halinde yapılacak indirim, kovuşturma başlamadan öncekine göre daha az olacaktır.

Yağma suçuna ilişkin ayrı bir fıkra olan TCK m. 150/3'e göre; *"Yağma suçundan dolayı etkin pişmanlık gösteren kişiye verilecek cezanın, birinci fıkraya giren hallerde yarısına, ikinci fıkraya giren hallerde üçte birine kadar indirilir."* O halde kovuşturma başlamadan önce pişmanlık gösteren yağma suçunun failin cezası yarısına kadar, kovuşturma başladıktan sonra pişmanlık gösteren failin cezası ise üçte birine kadar indirilecektir.

II. YAĞMA SUÇUNUN BENZER DİĞER SUÇLARLA KARŞILAŞTIRILMASI

A. Yağma ve Şantaj Suçu

Hürriyete karşı suçlar başlığı altında TCK m. 107'de düzenlenen şantaj suçu da yağma suçuna benzer özellikler taşımaktadır. TCK m. 107/1'e göre; *"Hakkı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından veya yapmayacağından bahisle, bir kimseyi kanuna aykırı veya yükümlü olmadığı bir şeyi yapmaya veya yapmamaya ya da haksız çıkar sağlamaya zorlayan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır."*

Şantaj suçu ile fail, mağduru haksız bir çıkar sağlamak maksadıyla, hakkı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından veya yapmayacağından bahisle korkutmaktadır.

Şantaj suçunun oluşabilmesi için kanun zorlamayı yeterli bulmuş bunun haricinde haksız çıkarın sağlanmış olmasını zorunlu kılmamıştır. Yağma suçunun oluşabilmesi için ise mağdurun malı teslim etmiş olması yahut malın alınmasına karşı koymaması gerekmektedir. Bu bakımdan her iki suç farklı özellik göstermektedir.

İkinci olarak her iki suçun düzenlendiği yer farklıdır. Şantaj suçu hürriyete karşı suçlar başlığı altında düzenlenmişken, yağma suçu malvarlığına karşı işlenen suçlar altında düzenlenmiştir.

Diğer bir fark da cebir ve tehdidin yöneldiği değerler bakımındandır. Şantaj suçunda mağdurun şeref ve saygınlığı hedef alınırken yağma suçunda hayat, vücut veya cinsel dokunulmazlık ya da malvarlığı hedef alınmaktadır.⁴⁰

B. Yağma ve Hırsızlık Suçu

Yağma suçunun belki de en çok benzediği suç hırsızlık suçudur. Zira yağma suçu da içerisinde hırsızlık suçunu barındırmaktadır. Yağma suçu aslında hırsızlık suçunun cebir veya tehdit unsuru eklenmiş halidir. Nitekim Yargıtay da yağma suçu için, hırsızlık suçunun cebir, tehdit ve/veya şiddetle işlenmiş hali olduğunu açıkça ifade etmiştir.⁴¹

Hırsızlık suçunun düzenlendiği TCK m. 141'e göre; "*Zilyedinin rızası olmadan başkasına ait taşınır bir malı, kendisine veya başkasına bir yarar sağlamak maksadıyla bulunduğu yerden alan kimseye bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir.*" Her ne kadar malın alınması noktasında her iki suç birbirine çok benzese de bazı farklılıklar da vardır.

Bu farklılıklardan ilki yukarıda malın konusu başlığında anlattığımız gibi malın cinsidir. Hırsızlık suçu düzenlemesinde özellikle "*taşınır bir mal*"dan söz edilmesine karşın yağma suçuna konu malın taşınır mı taşınmaz mı olacağı konusunda bir açıklık bulunmamaktadır. 765 sayılı ETCK döneminde yağma suçunun düzenlemesinde hırsızlık suçuna benzer bir biçimde "*taşınır mal*" ifadesi kullanılmıştı. Ancak yeni düzenlemede böyle bir ayrıma yer verilmeyerek tartışmalara sebep olunmuştur. Ancak TCK m. 148'in madde gerekçesinde bu malın taşınır bir mal olduğu ifade edilerek bu eksiklik giderilmeye çalışılmıştır.

Terimsel bu farklılıktan sonra ikinci farklılık olarak korunan hukuksal yararı gösterebiliriz. Daha önce de belirttiğimiz gibi yağma suçunda korunan hukuki yarar karma nitelikteyken hırsızlık suçunda mülkiyet hakkı korunmaktadır.

C. Yağma ve Dolandırıcılık Suçu

Yağma suçu gibi malvarlığına karşı işlenen suçlardan biri olan dolandırıcılık suçu TCK m. 157'de şu şekilde düzenlenmiştir; "*Hileli davranışlarla bir kimseyi aldatıp, onun veya başkasının zararına olarak, kendisine veya başkasına bir yarar sağlayan kişiye bir yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası verilir.*"

Bu iki suç arasındaki temel farklılık hareket unsurudur. Dolandırıcılık suçunda fail, yarar elde etmek için hileye başvurmuştur. Yağma suçunda ise fail, mağduru kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden ya da malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından bahisle tehdit ederek malı almaktadır. Eğer fail tehdit veya cebre başvurmaksızın hile ile mağdurun malını alacak olursa yağma suçu değil, dolandırıcılık suçu meydana gelecektir.

Dolandırıcılık suçunda korunan hukuki yarar olarak malvarlığı hakkı yanında kişinin irade özgürlüğü olduğu da söylenebilir. Zira fail dolandırıcılık suçunda mağdurun iradesini

⁴⁰ Murat Demiç, *Yağma Suçu*, Çankaya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ocak 2014, s. 101, 102.

⁴¹ Yargıtay 6. Ceza Dairesinin 23.05.2016 Tarih ve 2013/31228 Esas 2016/4791 Karar sayılı kararı.

etkilemektedir. Yağma suçunda ise tehdit kullanılması halinde mağdurun irade özgürlüğü de etkileneceğinden bu noktada her iki suç birbirine benzemektedirler.

D. Yağma ve İrtikap Suçu

Millete ve devlete karşı işlenen suçlardan biri olan irtikap suçu TCK m. 250'de düzenlenmiştir. TCK m. 250/1 ilk cümlesine göre; “Görevinin sağladığı nüfuzu kötüye kullanmak suretiyle kendisine veya başkasına yarar sağlanmasına veya bu yolda vaatte bulunulmasına bir kimseyi icbar eden kamu görevlisi, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

Her iki suç arasındaki farklılıklardan ilk göze çarpan birinin malvarlığına karşı işlenen suçlardan olması iken diğersinin millete ve devlete karşı işlenen suçlardan biri olmasıdır.

İkinci olarak irtikap suçunda faillik özel nitelik gerektirmektedir. İrtikap suçunun faili ancak kamu görevlisi olabilir. Kamu görevli kendisine veya başkasına bir yarar sağlanması veya bu yönde vaatte bulunulması için nüfuzunu kullanarak mağduru zorlamaktadır.

İrtikap suçunun hareket unsuru bakımından ise yağma suçunda olduğu gibi bir sınırlama söz konusu değildir. Kamu görevlisi olan failin, her türlü hareketle mağduru zorlayarak yarar elde edebilmesi mümkündür.

Yağma suçundaki unsurların bir kamu görevlisi tarafından ve kamu görevinin sağladığı nüfuzu kötüye kullanmak suretiyle gerçekleştirilmesi halinde yağma suçunun değil irtikap suçunun varlığından söz edilecektir.

III. KOVUŞTURMA

Hem basit yağma suçu hem de nitelikli yağma suçunun soruşturulması ve kovuşturulması resen yapılmaktadır.

Burada dikkat edilmesi gereken asıl nokta alacağın tahsili amacıyla işlenen yağma suçları için TCK m. 150/1'in tehdit ve kasten yaralama suçlarının cezasına değil bunlara ilişkin hükümlerin tamamına gönderme yaptığıdır.⁴² O halde alacağın tahsili amacıyla işlenen suçların kovuşturulması da tehdit ve kasten yaralama suçuna ilişkin hükümlere göre yapılacaktır. Örneğin hukuki bir alacağın borçlu olan mağdura karşı basit tıbbi müdahale ile giderilebilir nitelikte yaralamaya sebep olarak tahsil eden faile karşı resen takip yapılamayacak, mağdurun şikâyeti gerekecektir (TCK m. 86/2). Öte yandan failin yaralamaya yönelik eylemleri TCK m. 86/3'te sayılan nitelikli hallerden birine giriyorsa mağdurun şikâyeti aranmayacak, resen soruşturulup kovuşturulacaktır.

Diğer bir nokta ise, yağma suçu CMK m. 253/1'de sayılan suçlardan biri olmadığından dolayı uzlaştırılmaz. Şu kadar ki, alacağın tahsili amacıyla işlenen yağma suçlarında tehdit ve kasten yaralama ilişkin hükümler uygulanacağından bu hallerde uzlaştırılabilme mümkündür.⁴³

Bu istisnalar dışında yağma suçunun soruşturulması ve kovuşturulmasında mağdurunda şikâyeti aranmayacak, resen soruşturulup kovuşturulacaktır.

5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'un 12. maddesi uyarınca yağma suçlarında görevli

⁴² Kuzudişli, s. 125.

⁴³ Burada da tüm tehdit ve kasten yaralama suçları için uzlaştırmaya gidilemeyeceğini belirtmek isteriz. Tehdit suçları için sadece TCK m.106/1'deki hal için, kasten yaralama suçları için ise sadece TCK m.86/1-2 ve m. 88'deki haller için gidilebilir.

mahkeme ağır ceza mahkemeleri olacaktır. Suçun bir çocuk tarafından işlenmiş olması durumunda ise 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu m. 26/2 gereğince çocuk ağır ceza mahkemeleri yetkilidir. Fakat nüfusu daha az olan yerlerde ayrı bir çocuk ağır ceza mahkemesi bulunmadığından dolayı ağır ceza mahkemeleri çocukların işlediği yağma suçuna da çocuk mahkemesi sıfatıyla bakacaktır.

Yukarıda belirttiğimiz üzere hukuki alacağın tahsili amacıyla işlenen yağma suçlarında tehdit ve kasten yaralama suçlarına ilişkin hükümler uygulanmaktaydı. Aynı durum kovuşturma için de söz konusu olup, tehdit ve kasten yaralama suçlarına 5235 sayılı Kanun'un 11. maddesi uyarınca bakmakla görevli olan asliye ceza mahkemeleri burada da görevli olacaktır. Fakat öğretilerde bunun aksini savunan görüşler de bulunmaktadır.⁴⁴

SONUÇ

Yağma suçunda korunan hukuki değer karma nitelik taşımaktadır. Bu suçla kişi hürriyeti, zilyetlik ve aynı zamanda mal varlığı hakları da korunmaktadır.

Yağma suçu 765 sayılı eski TCK döneminde de düzenlenmiş olan bir suç iken yeni TCK ile aralarında birtakım farklılıklar da bulunmaktadır. Bu farklılıkların neler olduğunu çalışmamızda anlattık. Bunlardan biri öngörülen hapis cezanın alt ve üst sınırlarının yeni TCK'da düşürülmüş olmasıdır. 765 eski TCK döneminde bu suçun cezası 10 yıldan 20 yıla kadar hapis cezası iken, yeni TCK alt ve üst sınırları daha aşağıdan belirleyerek 6 yıldan 10 yıla kadar hapis cezası öngörmeyi tercih etmiştir. Suçluların cezalandırılmalarındaki temel amaç, failin ıslah edilerek topluma yararlı bir vatandaş haline getirilmesi olduğundan, kişinin özgürlüğünün daha fazla kısıtlanması adalet duygusunu zedeleyebilecektir. Bu nedenle kanaatimizce yeni TCK ile getirilen düzenleme yerinde bir düzenlemedir.

Gerek öğretilerde gerekse yargı kararlarında malın değerinin azlığına ilişkin sınırın ne olacağı konusunda bir açıklık bulunmamaktadır. Her olayda ayrıca değerlendirme yapılarak değer azlığı takdir edilmektedir. Bu suç bakımından çok ağır ceza miktarının düzenlendiği de dikkate alınacak olursa, malın değerinin azlığından ne anlaşılması gerektiğinin alt ve üst sınırları belirlenerek düzenlenmesi gerekir.

Yağma suçuyla ilgili en önemli noktalara değindiğimiz bu çalışma boyunca tespit ettiğimiz eksikliklerin giderilmesi, hukuki güvenilirlik ve toplum huzuru için gerekli olacaktır. Örneğin öğretilerde farklı görüşlerin ileri sürüldüğü yağma suçunun konusunun ne olacağı hususu eski TCK'da olduğu gibi yeni TCK'da da açıkça düzenlenerek hukuki açıklık sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

- Doğan Soyaslan, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2014.
Durmuş Tezcan, Mustafa Ruhan Erdem, R. Murat Önok, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, Seçkin Yayınevi, Temmuz 2015.
Emrullah Eryılmaz, Yağma Suçu, Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2016.
Erdener Yurtcan, Yargıtay Kararları Işığında Malvarlığına Karşı Suçlar, Adalet Yayınevi, Ankara, 2015.
Gürsel Yalvaç, Sedat Bakıcı, 5237 Sayılı Yasa Kapsamında Ceza Hukuku Özel Hükümleri, 2. Cilt, Adalet Yayınevi, Ankara 2008.
Hakan Cerrahoğlu, Türk Ceza Hukuku'nda Yağma Suçu, Çankaya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eylül 2013.
Hasan Gerçekler, Yorumlu&Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2014.
Mahmut Koca, İlhan Üzülmüş, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Adalet Yayınevi, Ankara 2015.
Mahmut Koca, "5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Yağma Suçu", *Legal Hukuk Dergisi*, 2005.
Murat Demiş, Yağma Suçu, Çankaya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ocak 2014.

⁴⁴ Eryılmaz, s. 90.

Mustafa Albayrak, Türk Ceza Kanunu-Öz Kitap, Adalet Yayınevi, Ankara 2012.

Müslüm Kuzudişli, Yağma Suçu, Çankaya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eylül 2012.

Osman Yaşar, Hasan Tahsin Gökcan, Mustafa Artuç, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, 4. Cilt, Adalet Yayınevi, Ankara 2014.

Veli Özer Özbek, Koray Doğan, Pınar Bacaksız, İlker Tepe, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2014.

Veli Özer Özbek, Yeni Türk Ceza Kanununun Anlamı, 2. Cilt, Seçkin Yayınevi, Ankara 2008.

Zeki Hafizoğulları, Muharrem Özen, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Kişilere Karşı Suçlar, U.S.A. Yayıncılık, Ankara 2015.